

T Á R C A.

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1916. ÉV ELSŐ NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga az elmúlt negyedévben köteles-példányokban 1610 drb nyomtatvánnyal, ajándék útján 154 drb, vétel útján 185 drb, csere útján 6 drb, összesen 1955 drb nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül köteles példány címen beérkezett: alapszabály 95 drb, falragasz 1976 drb, gyászjelentés 73 drb, hivatalos irat 76 drb, műsor 183 drb, perirat 4 drb, színlap 1172 drb, zárszámadás 273 drb, különféle 197 drb, összesen 4049 drb apró nyomtatvány. Vásárlásokra 1111 korona 36 fillért, 612 márka 5 pfenniget, 8 svéd koronát fordítottunk.

Ajándékokkal a következők gyarapították a nyomtatványi osztály anyagát: özv. gr. BATHYÁNY Ferencné (21 drb); BRAUN Zoltánné; Budapest városi nyilv. könyvtár (35 drb); Budapesti tanítók segélyező egyesülete (12 drb); DABROWSKI János (2 drb); Debrecen város tanácsa; Dunamelléki ref. egyházkerület (2 drb); ERDÉLYI László, Kolozsvár; Érseki iroda, Eger; br. FEJERVÁRY Géza (3 drb); GOHL Ödön; HARSÁNYI Sándor, Homestead; HOFFMANN Edith; HOLLÓSY István; HOLUB József; M. kir. földtani intézet (4 drb); M. kir. központi statisztikai hivatal; Magyar Tudományos Akadémia (14 drb); MELICH János (2 drb); MILLEKER Bódog, Versec; NAGY Jenő, Ujverbász; Orsz. testnevelési tanács (2 drb); PASTEINER Iván; Pozsony város tanácsa (4 drb); br. RÁDVÁNSZKY Kálmán, Sajókaza; REDEY Tivadar; SOLYMOSSI Sándor; Statistische Zentralkommission, Wien; br. SZALAY Imre; SZALAY László; SZÉKELY István (28 drb); VADÁSZ Pál, Túrkeve; Vallás- és közokt. minisztérium; WACHTEL Gyula; Western theol. seminary, Chicago; WLAŚSICS Gyula; ZSIVNY Viktor.

A vásárolt könyvek közt említésre méltó nevezetesebb szerzemény nem volt.

A könyvtár helyiségében az elmúlt negyedévben 5172 egyén 10.893 kötet nyomtatványt használt, kölcsön útján pedig 535 egyén 1395 kötetet vitt ki házi használatra.

A lefolyt negyedévben 1961 művet osztályoztunk s ezekről 2464 cédula készült. Kötés alá 383 művet 486 kötetben küldtünk. Ezenfelül a térképgyűjteményt rendeztük, amely munka a végéhez közeledik.

A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe 840 csomag érkezett, ugyaninnen 603 levelet és 900 reklamálást expedáltak.

Az 1897: XVI. t.-cikk intézkedései ellen vétő nyomdatulajdonosok ellen egy esetben sem indítottunk peres eljárást.

II.

A *hírlaptár* az 1916. év első negyedében 386 évfolyam 25.391 számmal gyarapodott (ebből 5235 szám a törvényszabta nyomdai kimutatás nélkül s egyenként érkezett); ajándékozás útján 51 évfolyammal, 2031 számmal, vásárlás útján pedig 3 évf. 194 számával, ami összesen 440 évf., 27.616 szám.

Ebből ajándék: FELEKY Charlestól (New-Yorkban) 33 amerikai lap 726 száma; a braziliai «Nemzeti Könyvtár»-tól (Rio de Janeiróban) az országgyűlésről vezetett «Diario Official», 240 sz.; dr. BAJZA Józseftől 2 horvát napilap, 212 sz.; a «Felsőmagy. szociáldem. párt»-tól (Kassán) 206 sz.; szerkesztőségektől (Eszék: «Szlavoniai Ujság»; Cleveland: «Szabadság» és «Magyar Hirlap»; Detroit: «M. Ujság»; Youngstown: «Amerikai M. Hirlap») 110 sz.; SZIMONIDESZ Lajostól (Nagybörzsönyben) 95 sz.; dr. DABROWSKI Jánostól (Krakóból) a bécsi «Polen» 60 sz.; a többi CSERNA Andortól, PÖZEL Istvántól, SZÉRELY Istvántól. — Vásárlás: WACHTEL Gyula antiquariustól 3 külföldi lap, összesen 194 szám (22 kor.)

Az évnegyed folyamán 436 olvasó 666 hirlapnak 926 évfolyamát (1036 kötetben) használta, beleértve 87 olyan kötetet, amelyet a Szentkirályi-utcai raktárból kellett áthozatnunk s aztán oda visszaszállítatnunk s beleértve a 42 olvasó által házon kívül használt 76 hirlap 199 évfolyamát (161 kötetben).

Átnéztük 440 évfolyam 21.929 számát; ezenkívül rendes folyómunkánk tömegét végeztük.

III.

A *kézirattár* az 1916. év első negyedében ajándék útján 2 kötet újkori kézirattal és 1 irodalmi analektával, vétel útján 8 kötet újkori kézirattal, 13 irodalmi levéllel és 1 irodalmi analektával, áttétel útján 32 kötet újkori kézirattal, 527 irodalmi levéllel, 47 irodalmi analektával és 442 zenei levéllel, összesen 1073 darabbal gyarapodott. Vételre 1231 koronát és 8 márkát fordítottunk.

Ajándékozók voltak: MEGYERY Ferenc, SZÉKY Géza és dr. SZENTPÉTERY Imre.

A negyedévi gyarapodás igen értékes részét alkotja a levéltárból áttett irodalmi jellegű levelek és analekták gazdag anyaga, mely anyag már régebben ki lett válogatva a kézirattár számára s mely most került beiktatás alá. A szerzemények legbecsesebb darabja a Galsai Kovách Ernő 1848-as honvédőrnagy hétkötetes naplója, mely javarészből még fölhasználatlan forrásmunka.

Az évnegyed folyamán 50 kutató használt 143 kéziratot, 319 levelet és 367 analektát. Kikölcsönöztünk 4 esetben 4 kéziratot.

IV.

A *levéltár* törzsanyaga az elmúlt évnegyedben vétel útján 17 drb irattal és 1 nyomtatvánnyal, ajándék útján 10 drb irattal, 20 drb gyászjelentéssel és 2 csomag 1848—49-es irattal, más osztályból való áttétel útján pedig 19 drb nyomtatvánnyal és 1 drb irattal gyarapodott. Vételre 197 koronát fordítottunk.

Ajándékaikkal ÁMON Pál, R. BURIÁN László, K. EÖRSSY Károly, KRSZTONOSITS Péter, dr. MÁGÓCSY-DIETZ Sándor és Tasnádi NAGY Gyula gyarapították a levéltár anyagát.

A törzsanyag gyarapodásából 40 drb esik az újkori, 8 drb és 2 csomag az 1848/49-es iratok és nyomtatványok, 20 drb a gyászjelentések csoportjára. A címeres levelek és nemesi iratok gyűjteménye nem gyarapodott. A negyedévi gyarapodásból kiemelendő R. BURIÁN László ajándéka, mely az 1848-iki budai nemzeti őrseregge vonatkozó 2 csomag érdekes iratot tartalmaz, továbbá egy 1848 március 31-én kelt, gr. RADEZKY János József parancsára gr. GYULAY Sámuel brigadéjához intézett irat, mely Milanó kiürítése esetében teendő katonai intézkedéseket foglalja magában.

A letéteményezett családi levéltárak száma nem gyarapodott. A régebbi levéltárak közül kiegészítést nyert a BUGARIN-HORVÁTH levéltár 35 darabbal és a TARÁNYI-OSZTERHUBER levéltár 138 darabbal.

A lefolyt évnegyedben 30 kutató használt 3917 drb iratot és 6 térítvényre 81 drb iratot és 5 drb pecsétmásolatot kölcsönöztünk ki.

V.

A *háborús gyűjtemény* gyarapodása az elmúlt évnegyedben a következő volt: Vétel útján 5781, ajándék útján 2297, hivatalos küldemények útján pedig 1350, összesen tehát 9428 darabbal gyarapodott. Vételre fordítottunk 3080·57 koronát és 1650·22 márkát.

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1916. ÉV MÁSODIK NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga az elmúlt negyedévben kötelespéldányokban 1389 drb, ajándék útján 539 drb, vétel útján 230 drb, összesen 2158 drb nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül kötelespéldányok címén beérkezett: alapszabály 110 drb, falragasz 872 drb, gyászjelentés 2326 drb, hivatalos irat 65 drb, műsor 78 drb, perirat 9 drb, színlap 983 drb, zárszámadás 1058 drb, különféle 365 drb, összesen 5866 drb apró nyomtatvány. Vásárlásokra 2666 koronát és 79 márkát fordítottunk.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a nyomtatványi osztály anyagát: Aradvármegyei gazd. egyesület, Arad; Budapesti tanítók segélyező-egyesülete; FEJÉRPATAKY László; Ferencz József tud. egyetem orvosi kara, Kolozsvár; GYÖRE Mózes, Máramarosziget; Historischer Verein für Steiermark, Graz (2 drb); HORVÁTH Ödön (2 drb); Izr. magyar irodalmi társulat; KÖPESDY Sándor; Kunstgewerbliches Museum, Prága; MÁCZA János; MÁDAY Izidor; M. kir. bányászati és erdészeti főiskola, Selmecbánya; M. kir. kereskedelmi múzeum (3 drb); M. kir. központi statisztikai hivatal; M. kir. zálogházak igazgatósága; Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága; Magyar Tudományos Akadémia (10 drb); Orsz. munkásbetegsegélyző pénztár; PÁLYI Sándor (36 drb); Pénzügyi